

Geçmişte isteyip karşıma çıkan fırsatları yanlış değerlendirdim. Bunun için çok üzgün ve pişmanım. Tekrar aynı dileklerde bulunabilir miyim? Yoksa artık çok mu geç? Risalelerde bu konuda izah var mıdır?

Üstad Hazretleri olmuş ve bitmiş bir olay üzerine ve mahkuma teselli vermek için şu sözleri sarf ediyor:

"Evet, hakikat ve maslahat sulhtur. Çünkü ecel birdir, değişmez. O maktul, herhalde ecel geldiğinden, daha dünyada kalmayacaktı." (1)

Üstad Hazretleri geçmişe yukarıdaki sözleri ile Cebriye nazarı ile bakmanın bir mahzuru olmadığını söylüyor, aynı şekilde geleceğe de Mutezile gibi bakılabilir, diyor.

Yani geçmişte işlediğimiz bazı hata ve yanlışların yükünü kadere atmakta bir sakınca olmadığı gibi, geleceğin de sanki bizim tasarrufumuzda gibi sebeplere sarılıp hazırlanmamızda bir zarar yoktur. Bu insana ruhen hafiflik verir ve insanı manen rahatlatır.

Gelecekte Muzetile, geçmişte Cebriye, halihazırda Ehl-i sünnet gibi düşünmek gerekir ki, insan hayatın ağır yükünden mahfuz kalsın. Kaldı ki, Mutezile ile Cebriyenin yarım bakışları birleştiğinde ortaya tam bir bakış, yani Ehl-i sünnetin bakışı çıkmaktadır.

Çaresi bulunan şeyde, yani insan iradesine taalluk eden konularda **acze düşmemek** gerekir. İnsanın elinden gelen ve iradesine bakan meselelerde topu kadere atması yanlıştır. Ama elinden gelemeyen ve iradesine bakmayan konularda da tam bir teslimiyet ve tevekkül içinde olması gerekir. İnsanın, çaresi bulunmayan hususlarda hüznü limanına değil, sabır ve tevekkül limanına iltica etmesi gerekir.

Nasip ise bize gizlidir. Allah'ın bizim için neler takdir ettiğini bilmediğimiz için hem umudumuzu kaybetmeyeceğiz, hem de aşırı umutlanıp sebepleri terk etmeyeceğiz. Belki kaçırılan fırsatlardan daha güzeli karşımıza çıkar, belki de imtihan gereği başka şartlarla karşılaşabiliriz. Bu sebeple mümin her halükarda teslim ve tevekkül içinde nasibine rıza ve kanaat etmelidir. Atalarımızın ifadesi ile, çıkmadık candan umut kesilmez. Hayat Rabbimizin sürprizleri ve ihsanları ile doludur.

(1) bk. [Şualar, On Dördüncü Şua](#).